

Augustyn Ormanty

Integracja z Unią Europejską – szanse i zagrożenia dla gminy Kalwaria Zebrzydowska i rejonu wadowickiego

Zakończenie negocjacji przedakcesyjnych w Kopenhadze w grudniu 2002 roku ma wymiar historyczny i stanowi otwarcie drogi dla Polski do członkostwa w Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004 roku. Jest to szansa na powrót Polaków do Europy, co zwiększa wiarygodność naszego kraju na arenie międzynarodowej, umacnia bezpieczeństwo i stabilność gospodarczą oraz stwarza możliwości szybszego postępu gospodarczego, budowy konkurencyjnej gospodarki, zmniejszenia dystansu cywilizacyjnego w stosunku do krajów UE, jak też wyrównywania różnic w poziomie życia pomiędzy regionami kraju i między miastem a wsią.

Od dnia 1 maja 2004 roku Polska będzie uczestniczyła w podejmowaniu decyzji przez wszystkie instytucje europejskie. Będzie reprezentowana w Parlamencie Europejskim (50 miejsc z 732), w Radzie Unii Europejskiej (27 głosów), w Komitecie Ekonomiczno-Społecznym (21 przedstawicieli), w Komitecie Regionów (21 miejsc), w Komisji Europejskiej (1 komisarz), w Trybunale Obrachunkowym (1 przedstawiciel) i w Trybunale Sprawiedliwości (1 sędzia). Będzie także reprezentowana w Europejskim Banku Centralnym i Europejskim Banku Inwestycyjnym.

Tak więc Polska po wejściu do Unii Europejskiej będzie miała decydujący wpływ na podejmowane decyzje. Nasz kraj wejdzie do tzw. wielkiej szóstki. W Radzie UE tylko cztery państwa: Niemcy, Francja, Wielka Brytania i Włochy będą miały więcej głosów od Polski.

Według ustaleń z Kopenhagi, Polska otrzyma netto, po odjęciu składki unijnej (która wyniesie w pierwszych trzech latach łącznie 6,5 miliarda euro), ponad 30 miliardów złotych, które zostaną przekazane gospodarce polskiej w latach 2004-2006, na zmniejszenie różnic w poziomie życia między Polską i Zachodem. Suma ta została zablokowana w budżecie unijnym specjalnie dla Polski i zostanie wykorzystana m.in. na modernizację polskiej gospodarki, walkę z bezrobociem, budowę dróg, autostrad i linii kolejowych, a także na ochronę środowiska, rozwój obszarów wiejskich i regionów przygranicznych.

Wchodząc do Unii Europejskiej, Polska będzie należała do jej najuboższych członków, mając PKB na jednego mieszkańca na poziomie ok. 40% średniego PKB

na mieszkańca w Unii. Dokonane symulacje wskazują, że w wyniku akcesji do UE tempo wzrostu PKB Polski może ulec przyspieszeniu od 0,2 (przy niekorzystnej polityce gospodarczej) do 1,7 pkt. proc. rocznie¹. Oznacza to, że po 20 latach poziom rozwoju gospodarczego Polski byłby od 5% do nawet 40% wyższy, niż w przypadku nie przystąpienia do Unii. Integracja stwarza więc perspektywę szybszego zrównania PKB na mieszkańca Polski ze średnią UE i niektórymi krajami UE.

Polska to dobre miejsce dla inwestycji zagranicznych, które stworzą u nas nowe miejsca pracy i w ten sposób zmniejszą bezrobocie. Atrakcyjność naszego kraju może wynikać z wielkiej chłonności rynku unijnego, którego częścią będzie Polska oraz z bliskości rosnących rynków zbytu na wschód od Polski. Wschodnia granica Polski będzie wschodnią granicą UE.

Zwiększony napływ inwestycji zagranicznych oraz wejście Polski do systemu ERM-II wpłynie na umocnienie kursu złotego oraz przygotuje gospodarke do przyjęcia waluty euro.

Z chwilą akcesji Polski do UE zaczną obowiązywać mechanizmy unijnego Jednolitego Rynku, czyli swobodny przepływ towarów, usług, kapitału i osób oraz przestrzeganie reguł konkurencji, wymogów socjalnych i ekologicznych.

Przyjęcie przez Polskę reguł swobodnego przepływu towarów w ramach UE oznacza:

- zniesienie cel oraz wszelkich opłat równoważnych cłom w obrotach z państwami członkowskimi UE, a także stosowanie wspólnej taryfy celnej w handlu z krajami trzecimi (spoza Unii);
- zniesienie wszelkiego rodzaju barier o charakterze ilościowym (np. kontyngentów);
- likwidację barier o charakterze jakościowym związanych z przekraczaniem granicy (przepisy techniczne dotyczące towarów, formalności celne, kontrole sanitarne, fitosanitarne, weterynaryjne)².

Swobodny przepływ osób to prawo do swobodnego przemieszczania się, osiedlania, podejmowania nauki oraz możliwość podejmowania pracy lub prowadzenia działalności na własny rachunek przez obywateli jednego państwa UE na terytorium innego państwa UE. Nie jest wymagane przy tym żadne zezwolenie. Obywatele jednego państwa UE podejmujący pracę, lub inną działalność ekonomiczną w innym państwie UE, muszą być traktowani przez to państwo w taki sam sposób, w jaki to państwo traktuje swoich obywateli, bez jakiegokolwiek dyskryminacji. Zasadą swobody przepływu osób objęci są również członkowie rodzin osób migrujących.

Kwestie zatrudniania Polaków w krajach UE regulują obecnie umowy dwustronne zawierane między Polską, a poszczególnymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Gotowość pełnego otwarcia swoich rynków pracy natychmiast po przystąpieniu Polski do Unii zgłosiły już Dania, Holandia, Irlandia, Szwecja i Wielka

Brytania, a także związana z Unią Europejską umową o Europejskim Obszarze Gospodarczym – Norwegia, w 2006 roku swoje rynki pracy otworzą Grecja, Finlandia, Włochy, Hiszpania, Portugalia, Belgia, Luksemburg i Francja, w 2009-2011 Niemcy i Austria.

Swoboda przepływu usług oznacza możliwość zakładania przedsiębiorstw na terenie innego państwa członkowskiego i prowadzenia działalności gospodarczej na zasadach tzw. samozatrudnienia.

Wyróżnia się następujące rodzaje swobód dotyczące przepływu usług:

- aktywna swoboda świadczenia usług – usługodawca udaje się przejściowo do kraju usługobiorcy, a więc sam przekracza granicę w celu wykonania usługi w innym kraju członkowskim (np. instalacja aparatury);
- pasywna swoboda usług – odbiorca usługi udaje się do kraju usługodawcy, by tam przyjąć jego świadczenia (np. turyści, osoby korzystające z opieki medycznej);
- swoboda przepływu produktu usługi – usługodawca i usługobiorca przebywają w swoich krajach, a tylko produkt przekracza granicę (np. nadawanie programów telewizyjnych lub radiowych)³.

Swobodny przepływ kapitału oznacza możliwość transferu zysków z jednego kraju członkowskiego UE do drugiego oraz prawo inwestowania i nabywania wszelkich walorów rzeczowych i finansowych za granicą bez żadnych przeszkód. Oznacza też swobodę przepływu kapitału z tytułu likwidacji lub zmiany inwestycji i wszystkich zysków z tego wynikających, jak również przepływ kapitału o charakterze osobistym (np. spadek). Obywatele UE mają również prawo do dokonywania wszelkich operacji bankowych i finansowych we wszystkich państwach członkowskich.

Uczestnictwo Polski w europejskim Rynku Wewnętrznym wpłynie na zmiany cen towarów i usług na naszym rynku. Ceny w Polsce nie zrównają się jednak z cenami unijnymi. Jednym z głównych czynników mających wpływ na poziom cen w danym kraju jest poziom dochodów, i dlatego też ceny w Polsce będą zmieniać się stopniowo, wraz ze wzrostem poziomu wynagrodzeń.

Korzystne dla polskich rolników zasady Wspólnej Polityki Rolnej wpłyną na wzrost cen skupu produktów rolnych, w wyniku czego może podrożeć mleko i przetwory mleczne, cukier oraz mięso wołowe. Stanieją produkty zbożowe, nie zmienią się natomiast ceny wieprzowiny i drobiu. Mniej będziemy płacić za importowane artykuły spożywcze – np. olej sojowy, oliwki, salami, wina itp. Podrożeją papierosy, tańszy będzie natomiast importowany alkohol. Spadną ceny rozmów telefonicznych oraz biletów lotniczych. Wzrosną nieco ceny wody, energii oraz opłaty za wywóz odpadów, ale jednocześnie wpłynie to pozytywnie na jakość wody pitnej oraz ograniczenie zanieczyszczenia środowiska⁴. Przyjęcie przez Polskę prawa unijnego doprowadzi do poprawy jakości usług telekomunikacyjnych i pocztowych oraz spadku ich cen. Zmusi także sektor łączności w Polsce do szybszego wprowadzania nowoczesnych technologii informacyjnych.

Będąc obywatelami Polski, będziemy równocześnie obywatelami Unii Europejskiej. Każdy obywatel będzie posiadał paszport w kolorze burgundzkiego wina z napisem Unia Europejska oraz nazwą państwa, którego jest obywatelem. Z tym dokumentem będzie można podróżować po całym świecie.

W instytucjach Unii Europejskiej języki urzędowe wszystkich krajów członkowskich traktowane są na równych prawach i wszystkie dokumenty tłumaczone są na jedenaście równoprawnych języków. Po przyjęciu naszego kraju do UE polski stanie się kolejnym językiem urzędowym Unii.

W pierwszych latach członkostwa polscy rolnicy otrzymywać będą dopłaty bezpośrednie w systemie uproszczonym. System ten, w którym wysokość dopłat zależy tylko od powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie, a w pewnym zakresie także od rodzaju upraw, będzie funkcjonował przez pierwsze trzy lata członkostwa, z możliwością przedłużenia o kolejne dwa. Każdy rolnik, niezależnie od rodzaju produkcji w jego gospodarstwie, otrzyma w pierwszym roku po przystąpieniu Polski do Unii 161 zł na każdy hektar powierzchni swego gospodarstwa, 199 zł w 2005 r. i 238 zł w 2006 roku.

Oprócz dopłat bezpośrednich rolnicy mogą liczyć na inne formy unijnego wsparcia. Ponadto gospodarstwa niskotowarowe, które przedstawią wiarygodny plan rozwoju, będą otrzymywały przez trzy albo pięć lat po 5000 zł rocznie.

W obliczu słabości polskiego rolnictwa integracja z UE może stwarzać także zagrożenia np. polscy producenci mogą nie wytrzymać wzmożonej konkurencji wskutek napływu z krajów UE na nasz rynek towarów o lepszych parametrach jakościowych. Integracja z Unią Europejską spowoduje zaostrzenie walki konkurencyjnej dla polskich przedsiębiorstw. Działalność znacznej części firm krajowych charakteryzuje się niską efektywnością i wykorzystaniem przestarzałych technologii. Konkurencyjność polskich towarów jest dodatkowo zagrożona intensywnym popytem importowym. Otwarcie granic może spowodować zalew polskiego rynku zagranicznymi towarami, niszcząc rodzimą produkcję, pozbawiając ludzi miejsc pracy, a w perspektywie kilku lat prowadząc do uzależnienia od zagranicznych dostawców.

Edukacja jest sprawą wewnętrzną każdego państwa, każdy kraj sam decyduje, jakich metod kształcenia używa i na podstawie jakich podręczników to czyni. Rozwojowi edukacji w państwach Unii sprzyja współpraca międzynarodowa w ramach programów edukacyjnych: Sokrates, Leonardo da Vinci i Młodzież. Uczestnictwo w nich otwiera szerokie możliwości nauki za granicą i nawiązywania współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi.

W UE funkcjonuje również „swobodny przepływ studentów”, co oznacza, że student z jednego kraju może studiować w innym na takich samych warunkach, jak jego obywatele. W przypadku polskich studentów spowoduje to zniesienie wielu opłat, które muszą teraz ponosić.

Wejście Polski do Unii spowoduje to, że dyplomy polskich szkół zostaną w większości uznane i nie będzie już potrzebna długotrwała nostryfikacja.

System emerytalny każde państwo członkowskie ustala we własnym zakresie. Wejście Polski do UE nie spowoduje jego zmiany. Wysokość emerytury zależy od gospodarczych możliwości naszego państwa. Unia ogranicza swoją rolę tylko w kwestii tego, że osoby pracujące poza granicami swojego kraju, mają możliwość włączenia okresu pracy zagranicą do przyszłej emerytury lub renty, którą będą otrzymywać w swoim własnym kraju.

Polska nie jest w stanie sprostać unijnym normom jakości wód, ziemi oraz powietrza, jeżeli chodzi o ochronę środowiska. Szacuje się, że pełne wdrożenie unijnego ustawodawstwa wymagałoby zainwestowania ponad 40 miliardów euro, co w przybliżeniu odpowiada rocznemu budżetowi naszego państwa. Okresy przejściowe, określone w Traktacie Akcesyjnym, pozwalają jednak zmniejszyć ciężar inwestycji ekologicznych przez rozłożenie ich w czasie na najbliższe 15-20 lat.

Podatki bezpośrednie każde państwo członkowskie ustala we własnym zakresie. W Unii nie obowiązuje żaden ujednoczony system podatkowy. Wysokość podatków w Polsce określać będzie polski parlament.

Opodatkowanie pośrednie podlega w Unii Europejskiej znacznemu ujednoczeniu ze względu na duży bezpośredni wpływ, jaki podatki pośrednie (VAT, akcyza) wywierają na swobodny przepływ towarów i usług, a tym samym prawidłowe funkcjonowanie Rynku Wewnętrznego. Stanowią one znaczącą część budżetu Unii.

Podatek VAT został niemal całkowicie ujednoczony, stawka podstawowa nie może być niższa niż 15%, a stawki zredukowane mniejsze niż 5%.

Ujednoczenie podatku akcyzowego w Unii Europejskiej dotyczy opodatkowania jedynie trzech kategorii towarów: oleje mineralne, alkohol i napoje alkoholowe oraz wyroby tytoniowe.

Państwa Unii gwarantują swym obywatelom wolność sumienia i wyznania, która obejmuje m.in. prawo do tworzenia związków wyznaniowych, prawo do wychowania dzieci zgodnie z przekonaniami rodziców i prawo do informacji na tematy religijne.

W wyniku integracji stworzone zostaną nowe warunki funkcjonowania dla małych i średnich przedsiębiorstw, których najwięcej jest na terenie miasta i gminy Kalwaria Zebrzydowska. Integracja pobudzi konkurencję, co powinno zaowocować podniesieniem efektywności produkcji, postępem technologicznym i modernizacją przedsiębiorstw. Integracja może wywołać dwa krańcowo różne efekty. Może doprowadzić do upadku tych firm, w sytuacji gdy nie będą one w stanie sprostać wzmożonej konkurencji. Może jednak stać się dla nich szansą, pełniąc rolę „siły napędowej” unowocześniania polskiej gospodarki. Prawdopodobne jest, że zniesienie barier handlowych i silna presja konkurencyjna zmusi firmy krajowe do szybkiej i intensywnej restrukturyzacji i dostosowania się do wysokich standardów WE. Byłby to jeden z najbardziej pożądanых skutków integracji. Dla konsumentów zaś wzmożona konkurencja oznaczałaby większy asortyment towarowy oraz niższe ceny.

W związku z tym w dniu 24 kwietnia 2003 roku w Kalwarii Zebrzydowskiej w Ośrodku Kultury i Urzędzie Miasta odbyły się Gminne Spotkania Europejskie dla mieszkańców miasta i gminy, rzemieślników i handlowców. Celem spotkań było poinformowanie mieszkańców o szansach i zagrożeniach jakie niesie ze sobą przystąpienie Polski do Unii Europejskiej oraz jakie będą tego skutki dla naszej gminy. Została również poruszona kwestia otwarcia Punktu Konsultacyjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej, służącego pomocą dla przedsiębiorstw.

W Unii Europejskiej zyskują wszyscy – i silniejsi, i słabsi. Państwa mniej zamożne, dostają pomoc od bogatszych. Bogatsi członkowie UE gotowi są wpłacać do unijnej kasy więcej niż z niej otrzymują, bo wiedzą, że dobre interesy można robić tylko z krajami o rosnącej sile nabywczej.

W interesie Unii leży, by nowo przyjmowane państwa z biednych zmieniały się w bogate, bo wzmacnia to całą Wspólnotę. Przykładem może być tutaj Irlandia – która dzięki unijnym dotacjom osiągnęła już poziom najzamożniejszych państw, oraz Grecja – której wzrost gospodarczy zbliżył się obecnie do 4% rocznie.

W dobie globalizacji tylko duża i zamożna Unia może stać się równorzędnym partnerem Stanów Zjednoczonych, Chin, Rosji czy wielkich ponadnarodowych korporacji.

Wskutek znacznych dysproporcji w poziomie rozwoju gospodarczego Polska może czerpać znaczące korzyści z integracji dopiero w perspektywie długookresowej. Do tego czasu, stale prowadzony bilans korzyści i kosztów powinien być główną wytyczną w formowaniu strategii dostosowawczej oraz w opracowaniu wszelkich porozumień ze Wspólnotą tak, aby były one dla Polski jak najkorzystniejsze.

Przypisy:

¹ Symulacje ośrodków polskich i zagranicznych w tym zakresie przytacza *Raport w sprawie korzyści i kosztów integracji Rzeczypospolitej Polskiej z Unią Europejską*, Rada Ministrów, lipiec 2002, R. II. 2.

² *Polska w Unii Europejskiej „Nasze warunki członkostwa”*, Biuro ds. Referendum Europejskiego KPRM, Warszawa 2003.

³ *Cztery swobody wspólnego rynku Unii Europejskiej*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej 2003.

⁴ J. Maziarski, S. Zawiśliński, *Polska w Unii Europejskiej od A do Z*, Biuro ds Referendum Europejskiego KPRM, Warszawa 2003.

Integration with the European Union – Opportunities and Threats for the Municipality of Kalwaria Zebrzydowska and the Wadowice Area (SUMMARY)

New conditions for the functioning of small and medium-size enterprises, prevailing in the town and municipality of Kalwaria Zebrzydowska, will be created as a result of the European integration, which will stimulate competition. This should bring about an increase in productivity, technological progress and the modernisation of enterprises. The integration may have two extremely different effects. It is likely that the abolition of trade barriers and the strong competitive pressures will force domestic businesses to undergo rapid and intensive restructuring and to adapt to high EU standards.

*Augustyn Ormanty, dr
Burmistrz Miasta Kalwaria Zebrzydowska*

